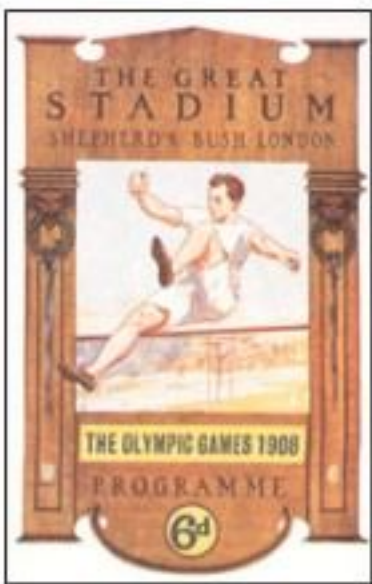

HRY IV. OLYMPIÁDY: LONDÝN 1908

- **KRAJINA: Veľká Británia**
- **TERMÍN: 27. 4. – 31. 10. 1908)**
- **ÚČASŤ:** 2035 športovcov (1999 mužov, 36 mužov) a 22 NOV, súťažili v 109 disciplínach 22 športov.
- **ÚČASŤ ŠPORTOVCOV POCHÁDZAJÚCICH ZO SLOVENSKA:** 7 športovcov vo výprave Uhorska, **Zoltán Halmay** (plávanie) druhý na 100 m v. sp. a člen druhej štafety na 4x200 m v. sp., **Vojtech Zulawszky** (šerm) druhý v šerme šablou, **Mór Koczán** (atletika) šiesty v hode diskom, **Juraj Luntzer** (atletika) šiesty v hode diskom.
- **NAJÚSPEŠNEJŠIE KRAJINY** (neoficiálne bodovanie a zisk medailí): **1. Veľká Británia 943,7** (56-50-40), **2. USA 320,8** (23-12-12), **3. Švédsko 173,2** (8-6-11), **4. Francúzsko 139,5** (5-5-10), **5. Kanada 90,3** (3-3-10).
- **NAJÚSPEŠNEJŠÍ PODĽA MEDAILÍ:** **Melvin Sheppard** (USA, atletika) **3-0-0**, **Henry Taylor** (V. Brit., plávanie) **3-0-0**, **Benjamin Jones** (V. Brit., cyklistika) **2-1-0**, **Martin Sheridan** (USA, atletika) **2-0-1**, **Oscar Swahn** (Švéd., športová strelba) **2-0-1**.

usporiadanie. V Londýne však v tom čase športovo najvy--spelejšia krajina sveta predsa len pripravila na športové súťaže dôstojné prostredie a kvalitné moderné športoviská. Hoci hry boli opäť časovo rozťahané - až do šiestich mesiacov - drvivá väčšina

Gréci po vydarenej premiére OH v roku 1896 požadovali, aby sa olympijské hry pravidelne konali v Aténach, čo Medzinárodný olympijský výbor odmietol. Keď sa však nasledujúce hry v Paríži i St. Louis skončili fiaskom, rozhodli sa pri príležitosti 10. výročia premiéry novovekých hier zorganizovať v roku 1906 v Aténach ďalšie „olympijské hry“. Tie sa aj uskutočnili, dokonca s účasťou približne 900 športovcov z 22 krajín, ale MOV ich nikdy neuznal za oficiálne. A nielen preto, že sa vymykali schválenému štvorročnému intervalu. V histórii sa hry v Aténach 1906 zvyčajne označujú ako „medzihry“.

Spätosť OH so svetovými výstavami mala pokračovanie aj v britskej metropole Londýne. Hry sa tam konali z núdze, keďže taliansky Rím sa v roku 1906 vzdal práva na ich

súťaží sa uskutočnila v rozpätí dvoch týždňov v júli 1908. Prvé medaily sa udeľovali už pred oficiálnym otvorením, pretože loptové hry ako lakros a jeu de paume sa hrali už na jar. Na slávnostnom otvorení nastúpili krajiny zoradené za svojimi štátnymi vlajkami prvý raz v jednotnom oblečení.

Briti poňali prípravu veľkoryso, hoci mali na ne len dva roky a okrem iného sa museli vyrovnávať aj s problémom používania metrického systému, ktorý im bol cudzí. Postavili na svoju dobu monumentálny Olympijský štadión, ktorého súčasťou bola atletická i cyklistická dráha, aj veľký plavecký bazén so skokanskou vežou. Londýn bol výrazným posunom vpred, čo dokumentoval aj veľký divácky záujem. Prví traja v každej disciplíne si v Londýne prvý raz prevzali riadne, nielen pamätné olympijské medaily.

Účasť športovcov prvý raz prekročila číslo dvetisíc a počet disciplín prvý raz stovku. V Londýne zažil svoju premiéru pozemný hokej a ako prvý zimný šport krasokorčuľovanie, ktoré bolo na programe – takisto ako premiéra ľadového hokeja – aj v Antverpách 1920 (**na obrázku londýnsky víťaz súťaže mužov Švéd Ulrich Salchow**). Oba uvedené zimné športy sa od roku 1924 presunuli do programu ZOH. Ako ďalšie špecifiká do programu hier pridali jeu de paume, rackets a súťaže na motorových člnoch.

V domácom prostredí sa prejavila veľká športová vyspelosť Britov, ktorí vyhrali viac než polovicu disciplín. Hry však poznamenali rozpory medzi americkou a britskou delegáciou, pretože Američania vyčítali domácim rozhodcom neobjektívne posudzovanie výkonov. MOV sa pokúšal konflikt vyriešiť tým, že sa vybral rozhodcov z rôznych krajín, ale vo viacerých disciplínach sa prejavovala veľká nevraživosť reprezentantov oboch veľmocí (historicky podmienená), ešte živá domácom publikom.

Jedným zo symbolov OH v Londýne sa stala tragédia talianskeho maratónca Doranda Pietriho (**na fotografii**). Na štadión dobehol s veľkým náskokom ako prvý, ale bol očividne dezorientovaný a mýlil si smer. V úplnom vyčerpaní sa po dráhe tackal a keď sa v bráne štadióna zjavil Američan Hayes a Pietri sa ledva zdvíhal zo zeme, pomohli mu organizátori a s ich asistenciou sa prepotácal niekoľko krokov. Napokon prešiel aj s pomocou

slávneho spisovateľa Arthura Conana Doylea cieľom ako prvý, za použitie cudzej pomoci ho však diskvalifikovali...

Naopak, o unikátny kúsok sa postarali švédski strelci – 61-ročný otec Oscar Swahn **(na fotografii starý pán s veľkou bielou bradou)** a jeho 29-ročný syn Alfred Swahn. Obaja boli členmi víťazného družstva v streľbe na bežiacieho jeleňa, čím utvorili ťažko zopakovateľný olympijský rekord. Americký atlét John Flanagan už tretí raz za sebou zvíťazil v hode kladivom, rovnaký olympijský hetrik – dokonca dvojnásobný – si v skoku do výšky a do diaľky z miesta pripísal

v Londýne dovedna osemnásobný olympijský šampión Ray Ewry, takisto z USA.

Uhorsko vyslalo na hry 57 mužov, medzi nimi boli aj siedmi rodáci z územia dnešného Slovenska. Najviac sa z nich aj do tretice presadil plavec Zoltán Halmay, ktorý získal striebro v krauliarskej stovke a bol i členom druhej štafety Uhorska na 4x200 m v. sp. Do striebornej medailovej zbierky prispel aj Vojtech Zulawszky v šerme šablou.

LUBOMÍR SOUČEK